

Online seminář: Obchodní příležitosti v Pobaltí

*Ing. Věra Všetická
CzechTrade Lotyšsko (Litva, Estonsko)*

12. 10. 2021

CzechTrade

EXPERT NA VÁŠ EXPORT

Na co se nás nejčastěji ptáte

- Jsou nějaké rozdíly mezi Litvou, Lotyšskem a Estonskem (obchodní, ekonomické, kulturní, jazykové...)?
- Lze pokrýt celý region jedním obchodním partnerem / zástupcem?
- Jaké jsou klíčové sektory tamních ekonomik?
- Jakým jazykem komunikovat s místními obchodními partnery?
- Jaká jsou specifika obchodního jednání s místními?
- Kde najít údaje o lokálních obchodních subjektech?
- Co českým firmám může nabídnout zahraniční kancelář CzechTrade pokrývající region Pobaltí?

Pobaltí: věděli jste, že:

Česká republika si letos připomíná 100 let československo-baltských diplomatických vztahů (de iure)

Lotyšsko je druhou nejzelenější zemí EU z hlediska výroby elektřiny

Všechny země Pobaltí v TOP 20 v Ease of Doing Business dle World Bank

Litevské velkoknížectví dosahovalo od Baltu až po Černé moře

Pobaltí

jen geografické označení

- Země Pobaltí netvoří jeden homogenní celek
- Litevština a lotyšština patří do baltské skupiny jazyků, estonština do ugrofinské
- Míra ekonomické vyspělosti, cenové hladiny a způsoby obchodních jednání se liší!

Pobaltí = jeden název, tři různé trhy, mnoho hrdých kultur

Makroekonomické minimum 2020

Litva

Růst reál. HDP: **-1,3 %**

Reál. HDP/obyv.: **13.890 EUR**

Prům. hr. měs. mzda: **1.524 EUR**

Inflace (CPI): **1,2 %**

Počet obyv.: **2,7 mil.**

Lotyšsko

Růst reál. HDP: **-3,6 %**

Reál. HDP/obyv.: **12.130 EUR**

Prům. hr. měs. mzda: **1.188 EUR**

Inflace (CPI): **0,22 %**

Počet obyv.: **1,9 mil.**

Estonsko

Růst reál. HDP: **-2,9 %**

Reál. HDP/obyv.: **15.250 EUR**

Prům. hr. měs. mzda: **1.515 EUR**

Inflace (CPI): **- 0,44 %**

Počet obyv.: **1,3 mil.**

Všechny země jsou členy EU, jednotného evropského trhu a Eurozóny!

Dostupné makroekonomické ukazatele 2021

Litva

Růst reál. HDP: **8,4 %** (Q2)

Prům. hr. měs. mzda: **1.554 EUR** (Q2)

Inflace (CPI): **5 %** (082021 yy)

Nezaměstnanost: **7,4 %** (2Q)

Lotyšsko

Růst reál. HDP: **10,8 %** (Q2)

Prům. hr. měs. mzda: **1.237 EUR** (Q2)

Inflace (CPI): **3,6 %** (082021 yy)

Nezaměstnanost: **7,9 %** (2Q)

Estonsko

Růst reál. HDP: **12,9 %** (Q2)

Prům. hr. měs. mzda: **1.538 EUR** (Q2)

Inflace (CPI): **5 %** (082021 yy)

Nezaměstnanost: **6,9 %** (2Q)

Tip: Ekonomické prognózy států Pobaltí na jednom místě: Swedbank Economic Outlook

Jeden název, tři různé trhy

charakter ekonomik

SPOLEČNÉ RYSY

- Vysoký podíl služeb na HDP
- Zemědělství, potravinářský průmysl
- Lesnictví, dřevozpracující průmysl + nábytkářský průmysl
- IT a softwarové inženýrství
- Transport, logistika

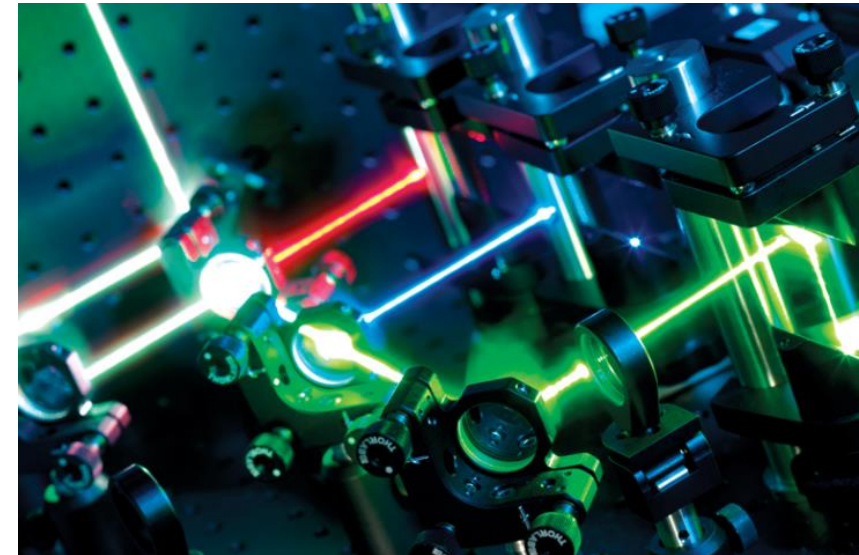

Pobaltí: Jeden název, tři různé trhy

Průmyslové obory

LITVA – SPECIFIKA:

- Chemický průmysl
- Biotechnologie
- Obecně Life Sciences
- Elektronika
- Výroba laserů
- Textilní průmysl
- Fintech

Pobaltí: Jeden název, tři různé trhy

Průmyslové obory

LOTYŠSKO – SPECIFIKA:

- Chemický průmysl
- Farmaceutický průmysl
- Elektronika a elektrotechnika
- „Beauty industry“

Pobaltí: Jeden název, tři různé trhy

Průmyslové obory

ESTONSKO – SPECIFIKA:

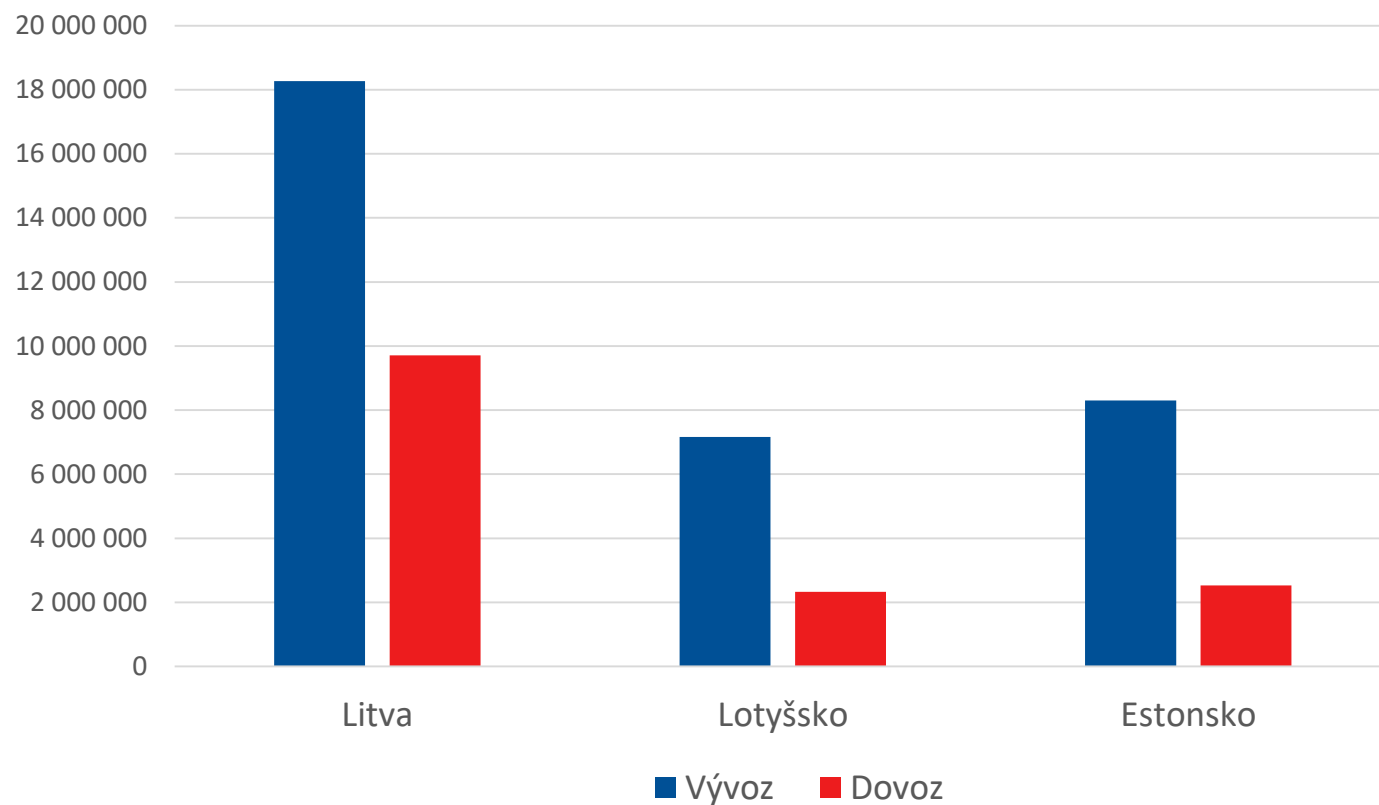
- IT a telekomunikace
- Digitalizace
- Elektronika
- Rybolov
- Textilní průmysl

Pobaltí: Zapomínané čs exportéry

Obchodní výměna s ČR (2020)

Vývoz a dovoz zboží z/do ČR v tis. CZK

*Oslovovací e-mail zasílejte ideálně
v anglicko-ruské jazykové mutaci
(produktové katalogy a ceníky pak
zpravidla stačí v angličtině)*

Oslovení obchodních partnerů

- Email adresujte **konkrétní osobě** (zástupce firem hledejte na LinkedIn)
- Nebojte se „odhalit“, že jste **česká firma** (v Pobaltí má česká výroba dobrý zvuk)
- Nezapomeňte uvést své **reference** – nejvíce se cení z Německa a Skandinávie
- **Status** hraje roli – pod oslovovacím e-mailem / dopisem by měl být podepsán výše postavený manažer české společnosti (ředitel, obchodní / exportní ředitel)
- Pokud do týdne nedostanete odpověď na Váš email, potenciálnímu obchodnímu partnerovi z Pobaltí **zavolejte** – nejedná se o neslušnost, ale o běžnou (a často nezbytnou!) komunikační praxi

Tipy pro obchodní komunikaci

- Obchodního partnera budete zpravidla potřebovat pro **každou zemi zvlášť**
- Nenechte se odradit počáteční **rezervovaností** obchodního partnera (platí primárně pro Lotyšské a Estonské)
- Připravte se na **pragmatismus**
- Hovor začněte v **angličtině**, někdy si situace vyžádá ruštinu
- Raději se nevyjadřujte k politice (primárně vztahu k RF)
- Obchod děláte s člověkem, nikoli s firmou – **osobní setkání** je důležitou (často nezbytnou) součástí obchodních námluv
- Na jednání se **připravte** a přijďte včas
- Buďte připraveni na výraznou **národní hrdost**

Prověření obchodních partnerů

Potřebujete zjistit:

- Jaký má firma **orientační obrat**?
- Jak **dlouho** působí na trhu?
- Zda má **zaplacené daně**?
- Kolik má **zaměstnanců**?
- Nebo zda u ní není **eidována insolvence**?

Použijte následující portály:

Litva:

- <https://rekvizitai.vz.lt/en/>
- <https://new.infobankas.lt/>
- https://www.registrucentras.lt/jar/p_en/

Lotyšsko:

- <https://www.lursoft.lv/?l=en>

Estonsko:

- <https://www.e-krediidiinfo.ee/>
- <https://ariregister.rik.ee/eng>

Registry veřejných zakázek

Litva

— <https://cvpp.eviesiejpirkimai.lt/>

Lotyšsko

— <https://www.eis.gov.lv/EKEIS/Supplier/>

Estonsko:

— <https://riigihanked.riik.ee/rhr-web/#/search-links>

***TIP:** Používejte funkci automatického překladu webových stránek, řada informací je totiž dostupná jen v úředních jazycích jednotlivých států (tj. v litevštině, lotyštině a estonštině).*

Energetika

- Přístup Baltských států k obnovitelným zdrojům?
- V Lotyšsku vyrobí 60 % elektřiny vodní elektrárny
- Velký kumulativní potenciál offshorové větrné energie Baltského moře (90 GW)
- Bateriové uložení v Litvě (200 MW)
- Konec spalování ropných břidelic v Estonsku?
Řešení v jaderné energetice?
- **Národní plány obnovy:** LV – 1,8 mld. eur, LT – 2,25 mld. eur, EE – téměř 1 mld. eur;
energetická účinnost

Exportní příležitosti (1)

- **Synchronizace elektrických přenosových soustav** států Pobaltí s Evropskou kontinentální sítí + modernizace a posílení vnitřních elektrických sítí (provozovatelé: Augstprieguma tikls, Litgrid, Elering)
- **Projekt Rail Baltica** – budování železničního koridoru spojující Tallinn až Varšavu
viz: <https://www.railbaltica.org/tenders/> !!!
- **Modernizace estonské železniční sítě** – nové vlakové soupravy, opravy tratí, modernizace systémů řízení a bezpečnosti dopravy
- **Dopravní strojírenství** (tendr: elektrobusy pro Rigu)
- **Modernizace či výstavba nových průmyslových objektů** (Orlen Lietuva – 220 mil. eur, Enefit Power – 286 mil. eur, E-Piim – mlékárna – 100 mil. eur, VKG – celulózka – 1 mld. eur),
- Stroje a technologie pro potravinářský průmysl
- Stroje a technologie pro lesnictví a dřevozpracující průmysl

Exportní příležitosti (2)

- **Obranný průmysl** – země Pobaltí plní závazky vůči NATO
- **Softwarové inženýrství**
- **Life Sciences** (farmacie, biotechnologie, nanotechnologie)
- **Zelená energetika**
- **Zemědělská technika**

Založení společnosti

Litva:

- <https://investlithuania.com/investor-guide/start-your-business/>

Lotyšsko:

- <https://www.liaa.gov.lv/en/invest-latvia/business-guide/operating-environment>

Estonsko:

- <https://investinestonia.com/business-in-estonia/establishing-company/>

Věděli jste, že státy Pobaltí patří do TOP 20 v Ease of Doing Business dle žebříčku Světové banky?

A že státy Pobaltí patří do TOP 6 v konkurenceschopnosti daňových systémů dle žebříčku OECD?

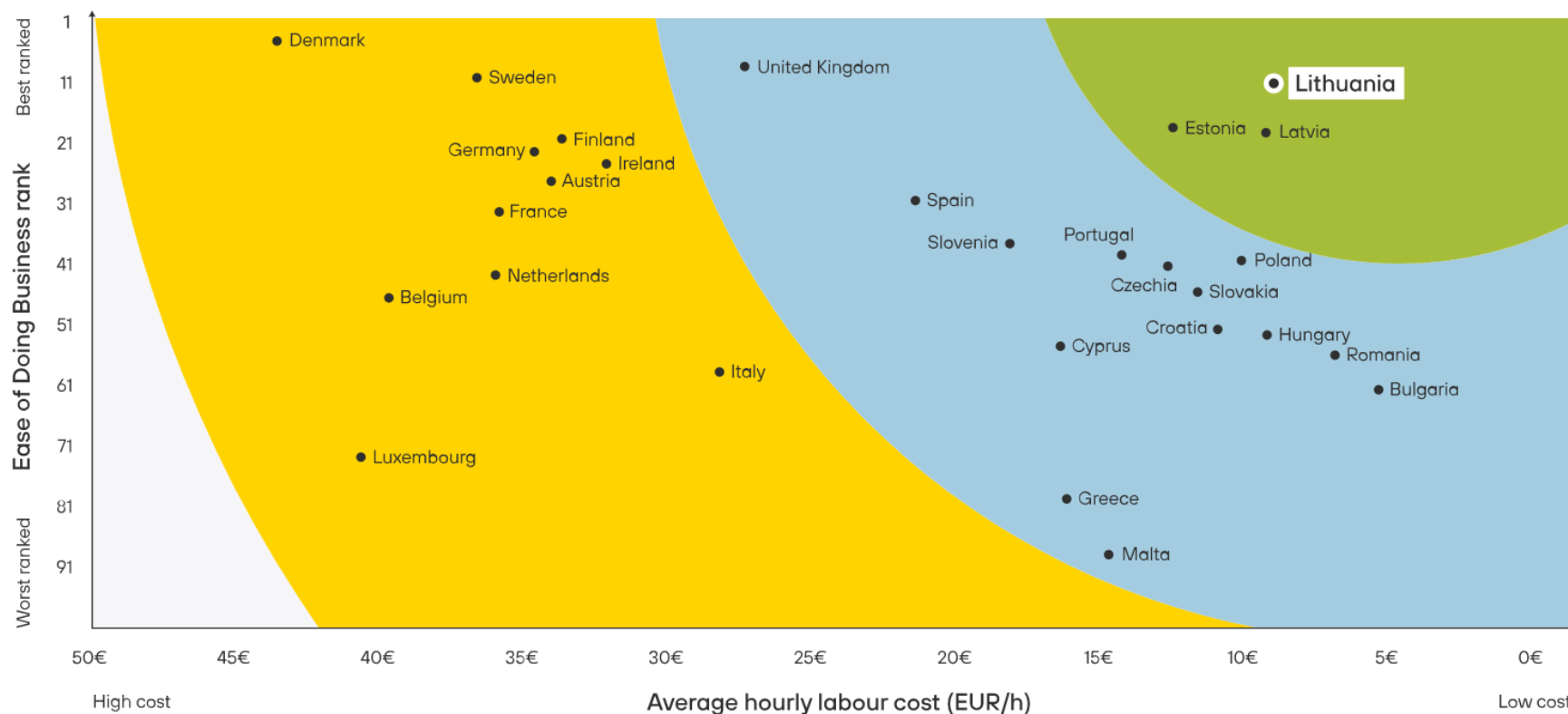
Investiční prostředí

pozitiva

- Konkurenceschopnost daňových systémů (EE – 1. místo, LV – 2. místo, LT – 6. místo v rámci OECD)
- Ease of Doing Business (WB) – TOP 20
- Hodinové náklady práce – LT a LV mezi 5 státy s nejnižšími hodinovými náklady práce v rámci EU
- Politická stabilita (EU, NATO)
- Kvalifikovaná pracovní síla (+ jazykové znalosti)
- Rychlost založení firmy (EE)
- Kvalitní infrastruktura (včetně internetové)

Investiční prostředí

Průměrné hodinové náklady práce vs. umístění dle Ease of Doing Business

Příliv FDI

Podle zemí

LITVA

→ Švédsko, Estonsko, Nizozemí, Německo, Kypr

LOTYŠSKO

→ Švédsko, Estonsko, Rusko, Litva, Kypr

ESTONSKO

→ Finsko, Švédsko, Lucembursko, Nizozemí, Litva

Podle sektorů

- 1) Finančnictví a pojišťovnictví
- 2) Real Estate
- 3) Odborné, vědecko-technické aktivity
- 4) Velkoobchod a maloobchod
- 5) Výroba

Investiční prostředí

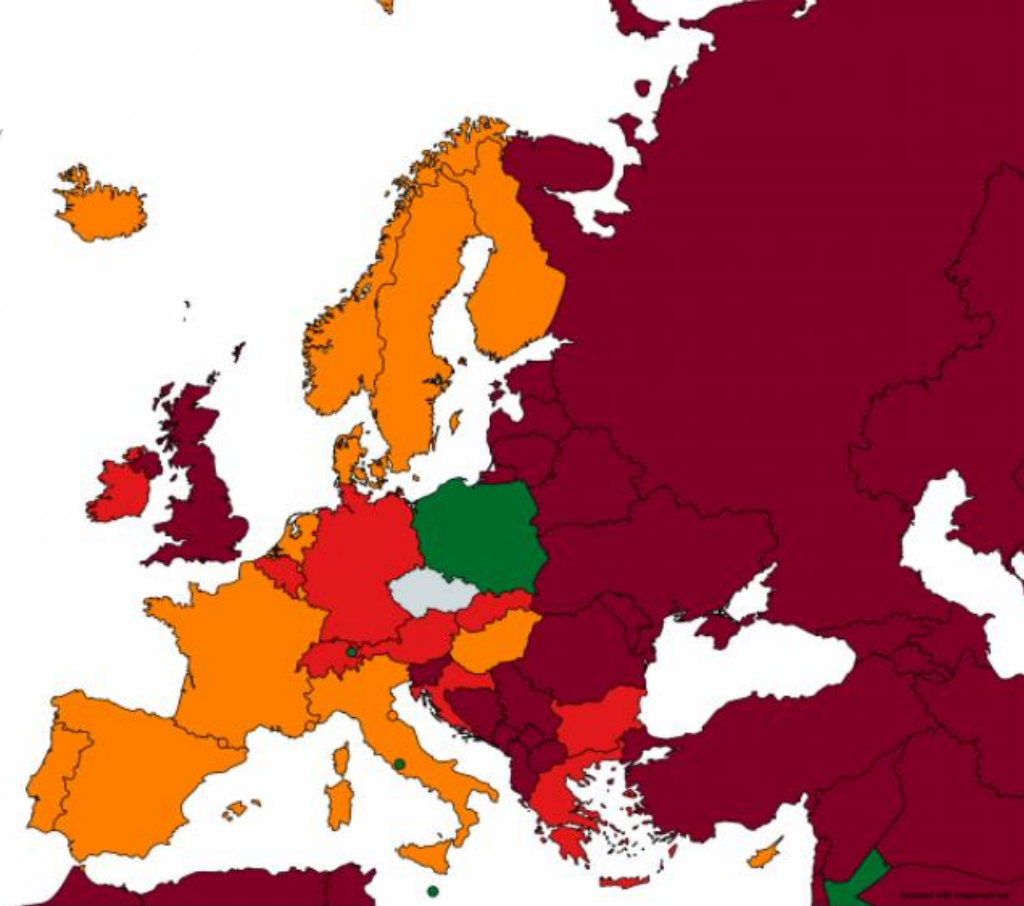
negativa

- Problémy bankovního sektoru (založení b. účtu ne-rezidentem)
- Emigrace kvalifikované pracovní síly
- Relativně malé trhy
- Absence některých průmyslových segmentů (hutnictví, slévárství, těžké strojírenství)
- Byrokracie (primárně LV)

Aktuální situace covid-19

- Lotyšsko: od začátku epidemie nyní nejvyšší počty nakažených za den/14denní incidence; vyhlášen nouzový stav
- Litva = nejpostiženější země v rámci EU (podle počtu nově nakažených)
- Ukončené očkování: Litva 58,4 %, Lotyšsko 46,8 %, Estonsko 54 %

■ nízké riziko nákazy
■ střední riziko nákazy
■ vysoké riziko nákazy
■ velmi vysoké riziko nákazy

Aktuální informace o cestování do jednotlivých zemí:

Litva: https://www.mzv.cz/vilnius/cz/zpravy_a_udalosti/ukonceni_omezeni_vycestovat_z_ceske.html

Lotyšsko: https://www.mzv.cz/riga/cz/zpravy_a_udalosti/cestovani_do_lotysska_aktualni_informace.html

Estonsko: https://www.mzv.cz/tallinn/cz/viza_a_konzularni_informace/aktuality/nova_narizeni_vlady_cr_platna_od_27.html

Mapa cestovatele MZV ČR: https://www.mzv.cz/jnp/cz/mapa_cestovatele.html

Co nabízíme českým firmám: individuální přístup

Informační servis a exportní poradenství

Základní průzkum trhu,
konzultace strategie vstupu na
trh, aktuální obchodní
příležitosti, základní seznam
relevantních obchodních
partnerů.

(bezplatné služby)

**Oslovení potenciálních
obchodních partnerů a
zjištění jejich zájmu o
výrobek/službu**

(placená služba)

**Individuální asistence
šité na míru**

Dlouhodobé exportní asistence,
pomoc při zakládání společnosti,
online / osobní podnikatelské mise
a prezentace

(placené služby)

Účast na společných expozičních CzechTrade

Možnost prezentace firmy na českém národním stánku na mezinárodních výstavách a veletrzích za finančně zvýhodněných podmínek.

Veletržní a jiné akce v Pobaltí

- **Riga COMM** – business technology veletrh a konference (říjen, Riga, Lotyšsko)
- **Tech Industry** – strojírenství, automatizace, materiály a technologie pro průmyslovou výrobu (listopad, Riga, Lotyšsko)
- **Online prezentace českých firem před lotyšskými partnery** – zvyšování energetické účinnosti (listopad/prosinec)
- **Resta** – stavebnictví (jaro, Vilnius, Litva)
- **Riga Food** – potravinářství (září, Riga, Lotyšsko)

Těším se na společnou cestu za exportními úspěchy v Pobaltí!

Prostor pro Vaše dotazy

CzechTrade

Česká agentura na podporu
obchodu

Věra Všetická
Zahraniční kancelář CzechTrade Pobaltí
Elizabetes iela 29a, Riga, Lotyšsko

Tel.: +371 6728 7306

Mob.: +371 266 281 56

E-mail: vera.vsetickova@czechtrade.cz

www.czechtrade.cz

EXPERT NA VÁŠ EXPORT